

Megszűnt a jóvátétel.

Egy nagy könyv utolsó oldala zárult le és egy új könyv első oldalát kezdtük meg — mondotta Mac Donald a lausannei értekezlet záróülésén. A lezárt nagy könyv annak a korszaknak végét jelenti, amelynek jellemzője a jóvátételi fizetések óriási összege volt és végül is ezek a behajtott súlyos milliárdok okozták azt, hogy Európa odajutott, ahol most van és hogy szinte alapjaiban kell újjáépíteni az egész európai gazdaságot. Hosszu utat kellett megtenni, amíg idáig jutottunk, tizenhárom esztendőbe került, amíg rájöttek arra, hogy a megoldás legfőbb eszköze csakis az u. n. jóvátételi tartozások törlése, mert ezek a kikényszerített fizetések a gyógyulás legnagyobb akadályai.

A befejezett nagy könyv felretételét nem sajnálja senki, annál nagyobb várakozással tekintenek mindenütt az új könyv felé. Az új könyv címe, Európa gazdasági újjáépítése, korunk legaktuálisabb könyve, írói olyan férfiak, akikről méltán lehet mondani, hogy a közbizalom letéteményesei. Mussolini és Mac Donald állanak ennek az írói gárdának élén, de lausannei szereplésük alapján nagy remények fűződnek Herriot és Papen további munkásságához is. Ne ejtsen tévedésbe senkit, hogy egy-két dísznán, de nem jelentékeny hang kevesli az eredményt. Mindig vannak olyanok, akiket semmi sem elégít ki, mindig akadnak túlzó követelők, akik nem számolnak a lehetőségekkel. A józanul gondolkozók azonban kivétel nélkül elismerik, hogy az adott viszonyok között többet elérni nem lehetett. Ha tekintetbe vesszük, hogy különösen a franciák és kis szövet-

ségeik eddig mennyire mereven ragaszkodtak a jóvátétel fogalmához, ennek a fogalomnak és főleg a hozzátartozó súlyos kötelezettségeknek törlése olyan esemény, ami Lausannának fontos fejezetet biztosít a világtörténelemben.

Bár a megégyezés az értekezlet záróülése jegyzőkönyvének aláírásával még nem emelkedett jogerőre, hiszen az egyes országok törvényhozó testületeinek is jóváhagyniok, ratifikálniok kell, ennek bekövetkezése azonban nem lehet kétséges és ezért a megállapodásban foglaltakat már véglegeseknek lehet tekinteni. A három hétig folyt tárgyalás mindegyik napján egyre közelebb jöttek egymáshoz az álláspontok, a franciák fokozatosan lejjebb szálltak követeléseikkel, a németek viszont mindig hozzatettek valamit ajánlatukhoz és így alakult ki végül az a 3 milliárdos összeg, amelyet Németország már nem mint jóvátételt, hanem mint hozzájárulást fizet a közös európai alapba. Az a körülmény, hogy az eredeti francia követelés 10 milliárdról szólott, ékesen bizonyítja, hogy nem végeztek hiábavaló munkát és 7 milliárdot mentettek meg, sokkal produktívabb célokra, mint amilyenekre az eddigi fizetések kerültek.

Magyarországra vonatkozóan Lausanneban még nem mondták ki a jóvátétel törlését, de bizonyosra lehet venni, hogy októberben, amikor ugyanis az u. n. keleti jóvátételi ügyek rendezését kitérték, ránk is fogják alkalmazni a lausannei határozatot és akkor mi is megszabadulunk a ránk rótt terhektől. Az a tény, hogy a júniusban megadott moratóriumot az októberi tárgyalásig meghosszabbí-

tották, szintén azt mutatja, hogy a fizetések felfüggesztését a fizetések beszüntetése fogja követni. Akkor a német jóvátételi időszak nagy könyvének lezárása után a világnak kicsiny, de nekünk nagy magyar jóvátételi könyv befejezése következik.

A lausannei művel lerakták az európai újjáépítés alapjait, de az épület falainak megszilárdításához még nagy munka szükséges. Hogy pedig ennek a munkának legnagyobb részében milyen irányúnak kell lennie, erre vonatkozólag elegendő, ha ismét a lausannei értekezlet lelkének mondható Mac Donald kijelentésére utalunk. Eszerint addig nem számíthatunk teljes békére és biztonságra, amíg a leszerelési értekezlet munkája eredménnyel nem járt. Tehát a lausannei megállapodás is csak ak-

kor éreztetheti majd hatását teljes súlyával, ha a leszerelési értekezlet munkája is sikeres lesz, mégpedig az eddigi tervek között a legmegfelelőbbnek Hoover javaslatának elfogadása által. Genf további szerepétől függ, hogy a város neve Lausanne mellé sorakozhat-e a világtörténelmi jelentőséget illetőleg.

Most tehát, hogy a lausannei értekezlet beváltotta a hozzá fűzött várakozásokat, érdeklődésünk ezután a nagy világgazdasági konferencia felé irányul, melyet az öszre tüzttek ki konkrét javaslatok megvitatására és az elfogadottaknak a gyakorlatban való keresztülvitelére. Erre a világgazdasági konferenciára vár az a feladat, hogy az első falakat emelje Európa gazdasági újjáépítésének Lausanneban lerakott alapköveire.

A kenyér.

(A prémről.)

II.

Már érintetlen az a gondolatot és tényt, hogy a történelemben sűrűn találkozunk egyes fejlődésekkel, amelyek különböző nemzeteknél és időkben zajlottak le. Ennek a mérete mindig olyan volt, mint amilyen nagy volt a pénzügyi, jegybanki szervezés és amilyen volt a nép élénksége; t. i. a pénz gyorsításában s a vállalkozás képességében. Kb. két évvel ezelőtt „A Munka” hasábjain szám szerint megjegyeztem azokat az idők és helyeket, ahol a fejlődések megkezdődtek a jegybankok nagyobb életrekelésével. De már az előbbieken is nyomtatékosan hangsúlyoztam, hogy itt egyelőre nem pénzügyi politikáról kívánok szólni, hanem termelési politikáról, de minthogy e kettő majdhogyan nem egymáshoz van növe, úgy ezt is érinteni vagyok kénytelen. Ugyancsak hangsúlyoztam azt is, hogy termeléssel is lehet jobb sorsot létesíteni, ha tudjuk azt az oldalát az éremnek, hogy mik azok az

eszközök, amikkel biztosítjuk a jobb sorsot. A termeléssel a legnehezebb a boldogulás felé haladni, de a legbiztosabb is, mert ez egy biztos, céltudatos és rendszeres alapon jön létre. Míg a pénzügyi politikával végrehajtott fejlődés ezideig teljesen rendszertelen és sokaknak felfoghatatlan rendszeren jött és jön létre. Alacsonyabb rendű embereknek a legbiztosabb és a leggyorsabb fejlődést pénzügyileg lehet végrehajtani, azonban ez a fokozatlan fejlődés a legkönnyebben és leggyorsabban idézi elő a zűrzavart, mint ahogy azt a napjainkban fényesen látni és bebizonyosodott. Igaz ugyan az is, hogy a mai kényelem szerető népeknek is a pénzügyi megoldás volna a leglelkesebb megoldás. De mégis úgy találom helyesnek, ha a nehezebb és biztosabb rendszert markolja meg a nép, ami nem egy-két évtizedre szól, hanem századokra, sőt mondhatnám úgy is, hogy évezredekre. Különösen akkor üdvös ez,

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Történet a Magyar Oligarchák idejéből.

Baglyaskő sásfészke.

Írta: Vadkerty W. Béla.

(Folytatás.)

A fejedelem elhunyt mély gyászba borította a várost.

Az emberek halkan jártak. Lovas heroldok, hírvivő futárok vitték széjjel a szomorú üzenetet „meghalt a király, nincsen király, temetés és királyválasztás lesz.”

A temetés után együtt voltak már a főpapok és a főurak.

Csák Máténak erős pártja volt. Az Amádék, az Abák, a Záchok, az Ujlakiak, a Frangepánok, a Brebiriek mind-mind egyakarattal a Csehországi Psemyslita Vencel mellett foglaltak állást, mert trónkövetelő, korona igénylő, országot, nemzetet kormányozni törekvő, az Árpádok örökségéért versengő volt sok, több mint kellett volna.

Vitelabachi Ottó, Anjou király, aki mellett meg Fra Gentilis bitoros érsek pápai nuncius is agitált, de Csák Máté ajánlata győzött.

Vencel lett a király. Tarjáni Jákó is megvárhatta egybekelését Blankával s vitte haza Baglyaskő várába.

Itt élt nemtörődve a világgal, a politikával a trónvillongásokkal.

Mindenben sógorát követte. Mikor

Vencel után Ottó lett Szent István országának az ura, neki hódolt.

Amikor ez is itt hagyta a birodalmat s Róbert Károly lett a korona birtokosa, ennek lett a híve s ennek engedelmeskedett, addig amíg Csák Máté Szlavia és Blanka panaszaival, sérelmeivel el nem tántorították.

Tarjáni Jákó is a felvidéki Oligarchák szövetségét támogatta s Csák Máté híve lett.

Nem félt, nem rettegett a királytól Sógort tekintette fejedelmének.

Katonákat tartottak. Pénzt verettek s Trencséntől Baglyasig, Baglyaskőváráig „Matyus földjének” Csák Máté országának tekintették Róbert Károly birodalmát, adót szedtek, raboltak, harácsoltak büntetlenül.

A koronás király végül megunt a dolgot, készült a leszámolásra s amikor elegendő katonát toborzott elindult, hogy rendet teremtsen a hazában, megfékezze a garázdá főurakat s vissza állítsa a szent korona tekintélyét.

Gyürky György, Széchenyi Tamás, Apuliai Drugeth György, Neksey Sándor, Debreczeni Dózsa, Becsei Imre, Széchy Dezső voltak Róbert Károly retenthetetlen vitézei és vezérei, akik lelkes magyar fiukkal s tekintélyes hadsereggel indultak el az 1312-ik év husvétja után, amikor az országgyűlés elhatározta, hogy ki kell irtani a kis királyokat, le kell törni az oligarchákat. A Felvidék felé tartottak a hat Amádé fia letiprástára legelőször is.

Április 20-án indultak el a király hadseregei s már 22-én Baglyaskő vára előtt állottak, körülzárolták a várat s megadásra szólították fel Tarjáni Jákót.

„Térj a király hűségére! Add fel a vára! Csatlakozz a vitézeiddel hozzánk s kövess a hadak útján!” s úgy háborítatlanul élhatsz itt tovább is s szolgáltatmaid megjutalmazza majd Carobert „Róbert Károly.”

Tarjáni Jákó azonban nem hajlott meg. Bizott sógorának az erejében s így ellenkezett. Megindult az ostrom s Szentgyörgy naptól kezdve Szent Flórián napig vitták a várat váltakozó szerencsével.

A várvédő őrség azonban kimerült. Az élelem elfogyásától tartott. Idegenkedett a komoly ellenállástól s egy éjjel megnyitotta a vár kapuját.

Az ostromlók behatoltak a várba s kegyetlenül bántak a nem magyar ajkú vitézekkel. Életüket nem vették el csak megcsönkítették és nyomorékká tették valamennyit.

Tarjáni Jákó hőiesen ellenállt, végül Debreczeni Dózsa dárdájával leszúrta. Blankát a tragédia annyira megviselte, hogy a királyi táborban gondos ápolás mellett is megtebolyodott, visszaroht a várba, ahol az őrség kísértetnek nézve lenyilazta.

A diadalittas csapat Kassa felé mentelt s Rozgony környékén június hó 15-én Észak Magyarország pártos főurnának egyik legfogósebb családját Amádé Jánost, Miklóst, Dávidot, Lászlót, Amá-

dét és Domokost, kiknek bandériumait Demeter mester és a szép Aba vezették, szintén legyőzték a király katonái.

Csák Máté itt is lekéselt az ütközetről. Ő veretlen maradt. Visszavonult Trencsénbe.

A király nem merte üldözni. Vissza tért Budára, ahol tovább készülődött országának egységesítésére.

Csák Máté Blanka szerencsétlen sorsáért egy éjjel orozva, csellel visszaszerezte Baglyaskővárát, falait lebontatta és széthányatta, azután visszatért Trencsénbe.

A király ekkor ellene akart fordulni, de közben értesült róla, hogy meghalt.

Az Urnak 1321-ik évében böjtmás havának 18. napján tünt fel Csák Máté elhunytával Károly Róbert napja.

Baglyaskő várát azonban már nem javíttatta ki.

Pusztult és veszett, hullott és mállott, dült és porlott, míg végül az enyészet mindent eltüntetett körülötte, ami egykori napjaira emlékeztetne.

Alatta sok-sok magyar vitéz alussza az álmát, akik ha felebrednének bizonyára csodálkoznának azon, hogy a Felvidéken ismét Oligarchák uralkodnak s a magyarság nem siet Rozgony felé.

amikor a nép igen nagyon sűrűsödik. Azért mondtam a tarjaniaknak, hogy meg kell érteni az idők szavát és azt kell csinálni, ami a népnek kell és ami minden időben elmaradhatatlanul szükséges a népnek. Mert látjuk, hogy a rendszertelen pénzügyi politikán felépült fejlődés a sárba tipor mindent. Ime Amerika és az egész világ. Fuldokolnak nemcsak az országok és kapitalisták, hanem az egész civilizáció. S ebből fakadt az a nagy lelki rothadás, ami a lázongókat a fölszínre dobta. De nem, erről nem beszélünk, hanem nyissa ki minden tarjani a szemét, a fülét, nézzon és hallgasson, hogy mi is van és történik a nagyvilágban. Ime láthatja mindegyik, hogy gyenge minden egyes állam, tehát nem biztos az az úgynevezett „biztos állami” stb. gyári és vállalati állások, mert már Románia rég nem fizet az alkalmazottainak bért és napról-napra el-elbocsájtja a személyzeteiből, mert feleslegessé válik. Ime, addig az állam míg a polgárok képesek adót fizetni. De tarjaniak kell nekünk a világot szemlélni? akkor, amidőn itt Salgótarjánban látjuk és láthatja mindegyik, hogy az állam nem képes újabb személyzeteket alkalmazni, sőt a meglévőnek sincs elegendő munkája és a bányák, a gyárak nap-nap mellett kénytelenek az üzemét csökkenteni, mert nincs kereslet a cikkekben és ezért kénytelenek ők is a személyzeteiket csökkenteni, mint mindenki más és ahogy ezt az egész világ csinálja. Hát tarjaniak van-e biztos állás? Ugy-e nincs? Sőt ma holnap a nyugdíj rendszer is felborulhat, mert ahogy az egyikbe belejött a dög, ugyanugy a másikba is belejön. Ime itt látjuk bizonyossággal, hogy nincs „biztos” állás, tehát nem szabad arra várni, még a „sültgallamb” hozzánk repül, hanem nekünk kell érte menni, tehát menjünk a jobb sorsért és a biztos maradásért.

Ezekből is már láthatjuk, hogy itt az ideje annak, hogy minden egyes polgár a cselekvésre lépjen.

Minthogy a prém termelését a hegyek birodalmában kezdték el és a magyar is szívesen behódolt ennek a divatnak és ez állandóan keresett cikké lett, mert ma már igen sok alakot ölt és sok formában viselik. Így érkezett ennek az ideje, hogy azok a tarjaniak, akik ez irányban valami tehetséget éreznek, hogy ennek a termelésére rendezkedjenek be.

A prém egyik legkényesebb portéka, mert nemcsak nagy gondnal kell raktározni, hanem a festésére és alakjára, tartóságot és művészi izlést kell bele vinni. Aki ezt képes belevinni, az csinálja a világ legjobb üzletét, mert a nők a prémért nem sajnálnak semmilyen összeget és a legnagyobb pénztelenségben is képesek az áldozatot meghozni, mert amióta a világ fennáll, azóta a nők mindig arra fektették a legnagyobb súlyt, hogy szépek legyenek és bájaikkal a férfukat megfűzzék egy szép és értékes prém erejéig. Természetes az a férfi szí-

vesen áldoz a feleségére, hiszen ez az egyetlen valami, amiért érdemes élni és ami lehetővé teszi azt, hogy mégis a sok szenvedés közepette, elviselhetővé teszi az életet...

Ha a tarjaniak, csak az egyik kis töredékét készítenék el azoknak a prémeknek, amelyeket ez az ország elfogyaszt, akkor már több ezer tarjaniak biztos megélhetési alapja volna.

Ma már a prémről akadémikusan foglalkoznak, tehát egy ilyen irányú nevelés a salgótarjaniakon sokat segítene és e szegény városunk is biztosabb alapokon lehetne látni és évezredes gyökereket is hajthatna, ha ezt is csinálná.

Gaál Gaszton „Független kisgazdapártjának” és a „Bell Gazdasági Reformterv” híveinek találkozása Karancsbesziben.

Folyó hó 10-én vasárnap délből érkezett meg Karancsbeszibe a Gaál Gaszton pártjának két képviselője: Turcsányi Egon és Andaházi-Kasnya Béla orsz. gyűlési képviselők, hogy ott az összegyűlt kisgazdák előtt a párt céljait ismerlessék.

A Hangya Szövetkezet egyik helyiségében gyűltek össze Karancsbeszinek és a szomszédos falvaknak azok a gazdái, akik Gaál Gaszton pártja iránt érdeklődtek. Mintegy 40 kisgazda és 20-30 iparos foglalt helyet a Szövetkezet termében megterített asztalok mellett, míg az utcán a kíváncsiak tömege, főként bányászok és szomszéd falubeli gazdák várták, hogy mit is fognak a képviselők beszélni...

Mikor a két képviselő a faluba megérkezett, több helyen láthatók voltak a Bellizmust követelő plakátok.

Az ebéd lassan kezdődött s addig alkalma volt e sorok írójának tudomást szerezni arról, hogy a képviselők ha nem állanak is nyíltan a Bellizmus alapján, arról nagy elismeréssel nyilatkoztak.

Az ebéd végefelé szólásra emelkedett Kasnya Béla képviselő.

Beszédében kifejtette, hogy mért kell Gaál Gasztont követni. Azért — mondotta többek között — mert Gaál Gaszton a ragyogó tiszta becsület lovagja, mert Gaál Gasztonnak nincsenek zsebei, ahová a vállalati és egyéb ilyen helyről származó pénzeket tehetné...

Kifejtette továbbá, hogy a párt a magyar gazdanép sorsának jobbrafordulásáért harcol, de a törvény erejével. A párt tiszteli a törvényt, azonban a törvény legyen olyan, hogy a keserves sorban tengődő gazdát a pusztulástól megmentse.

A jövő a magyar gazda sorsában van letéve. E jövő felé vezető ut nem az Egységes pártot vezet, mert ez a párt már a múlté, hanem a független ellenzéki

A tudomásom szerint nagyon sok nyulajok vannak, amelyek kitűnő prémet hoznak, ha az alapos körültekintéssel végzik és ha a festése olyan pontos és olyan tartós, mint amilyent ma már e kor mindenkor megkövetel. A gyakorlatból meggyőződünk arról, hogy sokszor nem az áru olcsósága a fontos, hanem az áru szépsége és kitűnősége. A prémmel pedig ez a legfontosabb, hogy művészi legyen és a primák primája. A művészet nem csak az irodalomban, festészetben és a szobrászatban domborodik ki, hanem már az iparban is...

Paraszt deák.

pártokon át, amilyen a Gaál Gaszton párt. Végül szólott az eladósodó gazdáról, a nemzetközi bankkapitalizmus visszaéléseiről. E közben élénken éljeneztek többen Bell Miklóst. „Csak a Bellizmus segíhet rajtunk!” E közbeszólások kissé kényelmetlenül hatottak az elnökre, végül is ő nem azért hívta ide Gaál Gaszton pártját, hogy előtte Bell Miklóst dicsérjék. Kasnya Béla képviselő azonban nem siklott el szó nélkül a Bellizmus fölött.

A Bellizmus — mondotta Kasnya Béla — előttem nem ismeretlen gondolat és el kell ismernem, hogy sok igazság van benne, azonban egymagában nem segít minden bajon. „Éljen a Bellizmus mert csak az segít rajtunk!” hangzott el újra harsányan válaszul. Kasnya Béla után Turcsányi Egon beszélt.

Kifejtette, hogy mért kell ellenzéki lennünk s mért nem lehetünk kormánypártiak. Elmondotta, hogy Bethlen, István gróf tíz éves kormányzása odajutott a tervszerűtlen politikájával, pazar költségeivel az országot, hogy most ebben az országban mindenki nyomorog, kivéve az álláshalmazókat, nagyvállalati vezéreket, panamistákat, akiknek bizony most is jól megy a soruk. „Le velük!” hangzott a nép ajkáról.

Elmondotta hogyan került s hogy vergődik a fogyasztó nép a kartekek hírnájába, miként emelik ezek az iparcikk árakat tetszés szerint, míg a gazda által termelt cikkek ára mélyen leszállozott, aminek lesz aztán a következménye a gazda eladósodása, pusztulása.

Majd a 33-as bizottságról beszélt, végül pedig a Bellizmusról emlékezett meg.

A Bellizmust én is ismerem, sőt maga Bell Miklós személyes ismerősöm és barátom, akit magam is becsülök — mondja Turcsányi Egon — programjával együtt. Azonban szerintem a Reformtervnek egy hibája van és pedig az, hogy

Bell Miklós kétféle pénzt akar forgalombahozni, amelynek persze az értéke is kétféle lenne. Egyik jobb lenne, mint a másik, amiből aztán bajok keletkeznének. Annyi azonban bizonyos, hogy sok igaz van a Reformtervben, de kizárólag csak ezzel minden bajt nem lehet orvosolni.

Nem olvasta el a könyvet, Bell Miklós nem akar kétféle pénzt. „De csakis a Bellizmus segít!” hangzott közbe.

Turcsányi Egon beszéde után e sorok írója emelkedett szólásra.

„Sokan figyelmeztettek engemet, hogy ne beszéljek — szólottam — mert úgy látszik valami miatt nem bíztak bennem. Én azonban veszem a bátorságot magamnak s mint magyar ember, ki nem félek senkitől, hanem nyíltan mégis elmondom azt, amit mint „független” ember el akarok mondani, annál is inkább, mert a képviselők is úgy jöttek ide, mint a „független” és ellenzéki gondolat becsületes zászlóvivői.”

Amit az uraktól itt hallottam azt én is aláírom az utolsó szóig, mert mind igaz, de még van hozzáfűzni valóm is.

Az urak a végpusztulás előtt álló gazdanép sorsáról beszéltek s nagyon helyesen segíteni akarnak rajtuk, de itt még nem állhatunk meg! Ha valaki a salgótarjáni kerületbe beteszi a lábát kettőről nem szabad elfeledkeznie.

Itt nemcsak gazdák laknak, hanem nagy tömeg munkásnép is. Itt bányászok, gyári munkások, kisiparosok és kiskereskedők is vannak, akiknek a sorsa, főként pedig a munkásság sorsa cseppet sem tűrhetőbb, mint a gazdáké. Ha a gazda terményeit beviszi a salgótarjáni piacra eladás céljából, akkor pénzlenne, munkanélküli lehangolt munkások állják őt körül és a portékáját és sajnos nem tudják azt sokszor azon az áron megvásárolni, amely áron a gazda azt ráfizetés nélkül eladhatná. Ha a munkás rosszul keres, akkor rosszul fizet a gazdának, iparosnak, kereskedőnek. Tudom, hogy a rosszul kereső munkás adósságra, hitelbe vásárol az iparosnál, kereskedőnél, aki végül tönkremegy, mert nem képes anynyi hitelt nyújtani. Pedig a munkás sorsán lehetne segíteni. Nem furcsa dolog, hogy például a bányamunkásság bére jóval a békébeli színvonal alatt van, ugyanakkor pedig a szén ára jóval a békébeli ár fölé került? De bármilyen alacsony is a munkabér, legalább lenne munka. A munkások ezrei munkanélküli vannak hosszú idő óta (közbeiktalanak: Évek óta nem dolgozunk!).

Nem szabad tehát a gazdák mellett a munkásokról sem megfeledkezni, akiknek pusztulása maga után vonja a gazda, iparos, kereskedő tönkretűnését. Ezeket egyébként felesleges, hogy az uraknak én magyarázzam.

A másik dolog, amit kérnem kell az Uraktól midőn idejötték, hogy ne kerüljenek ellenséges viszonyba a Bellizmus híveivel, mely gondolatnak pártjuk

Az utca.

Skizz.

Igazabb élet játszódik le ottan, mint a családi otthonokban. Ez utóbbiak változó életét legföljebb a szomszédok figyelik hypocrita majd Tartuffe psychével. Az utca képe nincs hagyományos szabályokhoz kötve. A vásárló, sétáló, ácsorgó, rókabóát lengető, kritizáló, udvarló, kirakatokat néző közönség az utcán 80 százalékban másképp viselkedik mint otthon. Az utca közönségének is elég nagy percentje pózoló, leginkább a sétáló, a látogatásba menők. Az utcai élet akár sétáló, találkozó, vagy vásárló közönségből verődik össze, vegyes publikuma mégis egyöntetűbb, bár más megjelenés, mint a családi otthonban. Természetes, hogy más és más elemekből, rajzolódik le és színesedik érdekessé. Tarján utcája más mint Miskolczé és másféle mint Budapesté. De ez is más mint Berlin, Páris, Leningrad vagy Madrid és Róma képe. De maradjunk a tarjáni utcánál. A város közönségének legnagyobb része munkásokból áll; jóval kevesebb a kisipar, a kereskedelem, hivatalnok, katonák és legkevesebb a földesur. Egész Tarjánban földesur legföljebb annyi van, amennyit egy kéz ujjain számlálhatni meg s így az utca életében szerepet alig, vagy egyáltalán nem játszanak. A szabad pályák egyénei orvosok, ügyvédek inkább feltűnnek, mert az utcán elégszer kell szaladniuk a beteghez, vagy a különböző hivatalokba.

Az u. n. főutca legromantikusabb legéletteljesebb, ragyogóbb jelensége a táncolva sétáló fiatal, 17 éves, karcsu, lenge, fekete göndörhajú (rövidre van levágva) elbájoló jelenség. Sajnos ritkán látni. De ha megjelenik arra valamire a Szauder patika környékén a nap fényesebben ragyog, az üzletkirakatok jobban csillognak, a férfi szívek hevesebben dobognak és szomorúan sötétes lesz az utca déli napvilágnál is, ha a ház boltívei alá besuhan és eltűnik, mint egy ragyogó szívárvány.

A tarjáni főutca forgalmát az autók, néhány lovas fogat alkotják. Ebben dominál a két fekete lóval robogó hintó. Olyan szép képet nyújt a pompás trappban vágató lovak által vont hintó, hogy az utca megszépül tőlük.

Mielőtt a tarjáni utca megjelenítésével végeznénk, nem hagyhatjuk megilletődés nélkül felemlíteni az utca kitűnő alakjait a rendőrség legényeit. Már megjelenésükben is rokonszenvesek; jól szabott egyenruhában róják az utcát; fehér keztyűs kezük mindenki segítségére készséggel rendelkezésre áll. Felvilágosítással, utmutatással szívesen szolgálnak és megnyugvással vegyes gyönyörűség nézi, ha az inspektio magasabb rendfokozatu rendőrközeg a posztoló, sétáló, figyelő legénységtől átveszi a jelentést.

Kétségkívül ők a tarjáni utcának legrokonszenvesebb alakjai és a sétáló, vagy ügyes-bajos dolgai után néző tar-

jáni polgár bizonyos megnyugtató lélekkel siet végezni valói után, mert nem érheti baj, hiszen ott van a szíves, katonás, szolgálatát híven és pontosan betartó rendőrség.

Az uniformis mellett maradván csak azt sajnáljuk, hogy a nagyállomás olyan messze szakadt a várostól. Pedig a közszolgálatnak, az utazások lebonyolításának csak a hűség, nehéz szolgálatot teljesítő, életét is sokszor kockáztatva vasutasosztály teljes szolgálati constriktójában a legmegbecsülendőbb faktora a társadalomnak. Az u. n. kis állomás a piactéren lendít a bajokon, de a két állomás előljáró minden buzgóságuk, a közönséggel való figyelmes eljárásuk és készségükkel a főté fontos tényezői bár de a tarjáni társadalom alig juthat hozzájuk.

Igen sympaticus megjelenés az utca képében a katonatisztek sajnos ritka csoportja. A szó teljes értelmében elegánsak, kitűnő megjelenésűek s ha az utca hölgyközönségének választani kellene, akkor a derék civilek bajba kerülnek. De az utcai forgalom színes és sokoldalú világról lévén szó, nem hagyhatjuk figyelmen kívül derék csendőrségünket. A csendőrség a szó szoros értelmében ontja az utcára a kedves, ifjú, fiatalosan szép és üde arcú legénységet. Ebben a színes uniformis megjelenésben a többi katonai alakulatok már kevesebben vesznek részt. Számuk is kevesebb és foglalkozásuk is inkább a vidék, mint a város felé köti le őket.

E futólagos megrögzítés után jó a tarjáni utca legizgatóbb, legszínesebb megjelenése: a lányok és az asszonyok. Minden localis elfoglaltság és büszkélkedés nélkül állapíthatja meg a figyelo, hogy Tarjánban annyi a sok és szép leány és asszony, hogy ez már kész veszedelem. A sétáló, ki gyönyörködik bennük, a szép szemek megvillanása, rugalmas járásuk, magas cipősaruk és a rókaboa lengetése nélkül is meggyőződhetik, hogy itten gyors iramban haladó esztetikai folyamatával áll szemben. Ebben a tekintetben a kétségtelen haladás még biztatóbb a férfi ifjuságnál. Ezt a haladást elsősorban a sport eszközli.

Ha pedig eljön ideje a gazdasági válság megoldásának, a jövőd tarjáni generatio ilyen szép leányok és ifjak nyomán magában álló lesz széles e házban, mely feltétel és ennek következményei, hogy mentül hamarabb váljanak teljesebbé, azt minden tarjáni polgár jogosan várhatja. A gazdasági fellendüléssel megalapozódik a családi élet. Ezeken a tűzhelyeken aztán nem gyenge leves, de jó tej, erőt adó hus és élvezetes sütemény kerül az asztalra, és a tarjáni generatio egy pár évtized leteltével a majdan ideránduló turista társaságok irigylt és csodált fajtája lesz Nógrád-megyének.

A rossz gazdasági üzletmenet csak jó reklám segítheti! Hirdetéseit lapunkban több 1000 szem olvassa. Hirdessen „A Munka”-ban!

Beretváspasztila a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

itteni vezetői is már előbb hívei lettek. Megnyugtató, hogy beszédjük során egyikük sem nyilatkozott ellenséges hangon a Bellizmusról, mint ahogy azt a bankokrácia részéről már megszoktuk. Eből én azt következtetem, hogy Önök ha nem is állanak velünk egy nézetben, de kialakulhat még közöttünk valami barátság is akkor mint a jobb magyar jövőért küzdők, közös erővel folytathatjuk a küzdelmet. Nélkülünk nem lehet a magyar sors mostohaságán változtatni, a kivétel ut csak a Bellizmus lehet (Ugy van! Eljen Bell Miklós!) Arról ne vitatkozzunk, hogy kinek van igaza. Az most nem ide tartozik. Lehet, hogy nem minden úgy következik be, ahogy a Reformtervben van, majd az élet változtat rajta, ez részlelkérdés. Csak egyet nem szabad elfelejtetni és pedig azt, hogy a Bellizmus roppant erőt jelent, mellyel számolni kell. Ugyanis ma a Bellizmusnak másfél milliónyi híve van, akik egytől-egyig mind becsületes, hazaszerető magyarok. Arra kérem hát az Urakat, hogy tegyék magukévá a Bellizmust, ha győzni akarnak.

Kasnya Béla képviselő válaszolt a következőképpen:

Elmondotta, hogy programjukban benne van a munkásság sorsáért való küzdelem is. A Bellizmust, mint előbb is már mondtam ismerem s sokban igazat adok neki s magam elismerem azt, hogy egyik módja lehetne a Bellizmus annak a közéleti kartellmocsárnak a lecsapolására, amely olyan bűnös lehetettel mérgezte maga körül s amelynek megszűnése a magyar nemzet érdeke. Majd azt mondtam Kasnya Béla képviselő, hogy csatlakozzanak a Bellisták ő hozzájuk. „Eljen Bell Miklós Reformterve, mert csak az segít rajtunk!” harsogta a tömeg.

Andaházi-Kasnya Béla képviselő a velem folytatott külön beszélgetés során azon felfogásának adott kifejezést, hogy milyen egyetemes érdeke lenne a nemzetnek, hogy az összes becsületes, jószándéku ellenzéki pártok egyesülve a Bellistákkal s a többiekkel egy vasfalat alkossanak, amelyen megtörik minden árnyékodás.

Igy folyt le Karancsesziben a Gaál Gaszton párt és a Bellizmus találkozása.

Karancseszi Petróczy Gyula.

tott tárgy mellett felemlítik. Erre tekintettel a magyar áldozatkészség hangsúlyozására minden egyes küldeménynek jelentős értéke van. Az egyetem a gyűjtökhöz és adományozókhöz köszönőlevelet fog írni.

Nikotin ellenes liga.

Személyek: Aladár és Józsi.

Hely: Salgótarján Főuccájának jobb oldala, ahol szélesebb a járda, magasabbak a földszinti lakások, minek folytán a korzózó publikumnak nem kell féltennie feje épségét, ha véletlenül a külső ablak nyitva maradna.

Józsi, rohanva tör előre az acélgyár felől és beleütközik Aladárba, ki mint orvos, éppen „reklám sétáját” végzi, az Erzsébettér felől az acélgyár felé andalog.

Józsi: Pardon!...

Aladár: Mi az, hogy pardon? Rohansz mint a bolondokházból kiszabadult közveszélyes vak. Ha kalapot hordad, bizonyára leütötted volna fejéről, ha a cvikkerem nem volna láncra fűzve, futhattam volna utána és a mai rossz gazdasági viszonyok mellett, honnan vettem volna 8—10 pengőt egy új cvikkerre?

Józsi: Ne csodálkozzál pajtás, hogy úgy rohanok, de szeretném megszervezni a „Nikotinellenes Ligát” és most végzek taggyűjtést.

Aladár: Ha tagokat gyűjtesz a Nikotinellenes Liga részére, még mindig nem látok jogcímre arra, hogy rohanasz, mint egy bolond, veszélyezteted felebarátaid testi épségét és a rajta levő ingóságait romlásba dönted.

Józsi: Kedves Alikám! Ne vedd rossznéven, éppen most voltam Villi barátunknál, kit a leendő ligánk elnökének szemeltem ki és hiszed, nem hiszed, úgy röptet ki a halljából, hogy ezzel a gyorsított eleven erővel röpültem tovább, addig míg beléd nem botlottam. Nagy szerencse, mert különben rohannom kellett volna a Nagyállomásig.

Aladár: És ezen szomorú tapasztalatok után még mindig van kedved a Nikotinellenes Liga érdekében futkározni? Mint jó barátod figyelmeztetek arra, hogy Tarjánban még sokkal erősebb emberek laknak, mint Villi barátunk.

Józsi: Nem bánom! Koszt wasz koszt, belefogtam, nem engedek a jottából, szeretném tudni miért engedjek. Az alkoholt mindenki üdül, pedig okmányokkal bizonyíthatom, hogy az alkohol az ember legintimabb házi barátja, nem tágit mellőle, a keresztelőtől a halotti torig, bár hidd el, lehetne kocintani a tinta és terpentinen kívül mindenféle izletes és kevésbé izletes folyadékokkal, hát ez a nyavalyás nikotin talán burokban született, hogy nem mer senki sem ellene irtó háborút indítani? Vedd hát tudomásul, hogy én megkísértem.

Aladár: Jobb ügyhöz méltóbb ügybuzgóságod hiábavaló, mert magad is tudod hogy nem mindenki él az alkohollal, mert azt nem mérik ingyen, ellenben nikotinnal az emberek 99 százaléka, ma még az asszonyok és leányok is dohányoznak, aztán pálinkával telt üveget nem hord senkisé a zsebében, mint teszem a cigarettával vagy szivarral jól megrakott tárcát és képzeld el, hogy festene, ha két ismerős találkozik az utcán és az egyik kihuzna a zsebéből egy butykost, vagy kulacsot és ott az utcán kezdenének kvaterkázni, hát bizony nem volna valami épületes, hanem csunya dolog volna és biztos lehetsz benne, hogy a posztoló rendőr sem maradna télen, látva ezt a közérkölcseket ütköző cselekményt, a piac bérldje rögtön bevalna rajtuk a „helypénzt”, a forgalmi adó szedője mindjárt ott volna a „boltával”, az illetékes testületek panaszt emelnének, hogy iparigazolvány nélkül korcsmát nyitottak az utcán. Ellenben, ha találkoznak az utcán barátainkkal és kivesszük zsebünkől ezüst cigarettát — vagy finom szálánbörű szivartárcánkat és megkínáljuk egymást, finom Memlisz cigarettával, vagy finom Havannával, akkor kedves pajtás, mindazok, kik az alkoholnál el-

lenséges célzattal megközelítenek, mosolyogva komplementálnak előtted és köszönettel fogadják, ha esetleg őket is megkínálod, tárcád finom csemegéivel. Látod Jókám, ez a különbség az alkohol és a nikotin között.

Józsi: (Lehangoltan és teljesen rezignáltan) Igazad van Alikám! Köszönöm gyökerez felvilágosításodat, ... Jókám, életmentőm! ... Ha van egy jó cigarettád, kínálj meg. (Békecigarettát szívnak és nyugodtan szétoszolnak.)

Dr. Soltész József.

Modern ablakok, ajtók üzletberendezéshez fiókok olcsón eladók. Bővebbet Mayer Kálmánál.

Nyílttér.

Ezennal kijelentem, hogy fiam Goldmann Józsefért semmiféle címen nevezett felelősséget nem vállalok.

Tisztelettel

Goldmann Ármán

Jobbágyi.

*E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Elhúzásodásnál, közsévnél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést.

Salgótarján m. város polgármesteri hivatalától.

8721/1932. sz.

Értesítés.

Értesitem, a műkedvelőket, hogy a szerzői jog az eddiginél jóval olcsóbb és megváltásának módja is egyszerűbb mint eddig volt, mert elegendő egy levelezőlapra az előadás szándékát, a kiválasztott szindarab címét és szerzőjének nevét a magyar szinpad szerzők egyesületével (Budapest V. Katóca József u. 14.) közölni s a továbbiakat az egyesület minden adminisztrációs költség nélkül intézi el.

Salgótarján, 1932. július 13.

A polgármester helyett:
dr. Figus Béla s. k.

főjegyző.

Salgótarján m. város polgármesteri hivatalától

2242/1932. sz.

Hirdetmény.

Salgótarján m. város képviselő-testületének 1924. évi 219. kgy. sz. határozata alapján a főiskolai hallgatók segélyalapjára pályázatot hirdetek.

A segély évi összege 244 P. 80 fill.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy a város képviselőtestületéhez intézett és születési anyakönyvi kivonattal, értekezési bizonyítvánnyal, erkölcsi bizonyítvánnyal és a szülők szegénységi bizonyítványával felszerelt kérvényüket f. év augusztus hó 20.-ig nyújtsák be.

A későn beérkező kérelmek figyelembe nem vétetnek.

Salgótarján, 1932. július 13.

A polgármester helyett:

dr. Figus Béla s. k.

főjegyző.

Lakás kiadó aug. 1 re, mely áll szoba, konyha, előszoba, speizből. Liget-utca 15 sz.

4 polgárit végzett, jól számoló, ügyes, keresztény fiút tanulónak teljes ellátással felvesz Hirschfeld Ernő fűszer, vas és rőfösáru kereskedése. Érsekudkert Nógrádmegyére.

10 doka pasteurizált tejszínből készült teavaj 40 fillér; 8 szeletes nagy tábla szerencsi csokoládé 48 fillér, sajt-különlegességek 10 dekánként 24 fillér a Ligeti csemegekereskedésben, a 25-ös bákához, Duda cukrászda mellett.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Hirek és különféle

Személyi hír. Szántay István állomásfőnök lapunk felelős szerkesztője egy havi szabadságra utazott. Helyettese: Mihalik János máv. intéző. — Dr. Jánossy Odön vezető rendőrkapitány egy havi szabadságát f. hó 15.-én megkezdte. Helyettese: Dr. Madács József r. fogalmazó.

Kitüntetés. Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy a Rozsnyó egyházmegyei főhatóság Dreščik János somoskőújfalui plébános kerületi esperest tb. pápai kamarássá nevezte ki. Ez alkalomból a kerület papsága f. hó 14.-én megjelent az ősz lelképásztornál és meleg ünnepségekben részesítették át, akiknek szerénysége és melegen érző szíve közlamerit. Az egyházi főhatóság elismerése méltó papra esett. Somoskőújfalui népe, elöljárósága, tantestülete szintén meleg ünnepségekben részesítette az esperest.

A Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet 1932 július 3.-i népnepélyéről a mult számunkban közölték kivül, még a következők adakoztak: Nagy Bertalané 5 P., Raffay Péterné 5 P., Mórics Györgyné 1 üveg málnaszörp, Özv. Gergely Jánosné 1 üveg ribizlisörp.

MOVE. Lövész csapatunk részvétele az I. kerületi budapesti céllövő versenyen. F. hó 3.-án nagyon szép sikerrel szerepelt a MOVE. Lövész csapatunk a budapesti I. kerületi válogató céllövő versenyen. Dacára annak, hogy a tréning idő nagyon is rövid volt, versenyzőink meglepő jó formában mérköztek össze a budapesti céllövő csapatok legjobbjával. Az eredmény a következő: Miniatur versenyben 50 méterre 40 lövésből állva és fekvő, III. Mazanek János 342 ponttal, IV. Fischer Károly 342 ponttal és V. Szilávik Gusztáv 341 ponttal, mindhármán mesterlövői ezüst jelvényt és érmet nyertek. A csapat a versenyben III. lett. Hadifegyvernél egyéni versenyben I. Mazanek János lett 76 ponttal és III. Szilávik Gusztáv 64 ponttal. A csapat a senior csapatbajnokságban I. lett. A csendben, de kitartó szorgalommal dolgozó derék lövészeinket meleg szeretettel köszöntjük és sok-sok sikert kívánunk nekik a nyári országos versenyhez!

Kerületi dalverseny volt f. hó 3.-án Balassagyarmaton, ahol 14 dalárda gyűlt össze ezalkalomból. Egyben a bgy. dalárda alapításának 70 éves jubileumát ünnepelték. Szállér Péter egyes, főnök nagyhatalú ünnepi beszédet mondott majd dr. Soldos Béla főispán a kormányzó által adományozott signum laudist nyújtotta át Erdélyi József karagnagynak, aki több mint 30 év óta vezeti a sok sikert aratott dalárdát.

Gyilkosság kiérlet szerelmi féltékenységből. Kvarita Kálmán 19 éves bujái földmives, f. hó 10.-én éjjel szerelmi féltékenységekben pisztolyból kétszer rálőtt Bódi Ilona, ottani hajadonra. Az egyik lövedék a leány füle mellett

súvított el, a másik pedig a jobb combjába hatolt. Súlyos, de nem életveszélyes sérülését az orvos kezeli. A csendőrség Kvaritát eliopta és a pisztolyt egyútt átadta a balassagyarmati kir. ügyészségnek.

Fürdés közben a vízbe fulladtak. F. hó 6.-án délután Korcsánszky Árpád, 19 éves, nőtlen, tápiószélei lakos egyetemi hallgató, ki jelenleg a Tahin levő Diák-táborban a főiskolai hallgatók csoportjával nyaralt, többedmagával a Dunára ment fürödni. Fürdés közben Korcsánszky anélkül, hogy társai észre vették volna, a vízben elmerült és megfulladt. Társai csak pár órá mulva, mikor a fürdést abban hagyták, vették észre eltűnését. Hulláját 6 nap mulva találták meg Leányfalu határában.

Öngyilkosság. Erki István 60 éves napszámos, salgótarjáni lakost a Somoskőújfalui határ közelében felakasztva találtak. Amikor rábukkantak már 3 napos lehetett a hulla, amit a temető halottas házába hoztak. Állítólag lövénybe ütköző cselekedete miatt a büntetéstől való félelmében követte el tettét.

Mindennapos székszorulás, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szivdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a bélműködést rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagy-névi orvosok a **Ferenc József** vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A spanyolországi valenciai egyetem május hó 15.-én tűzkatasztrófiának esett áldozatul. Az egyetemet, amely a XV. században épült, az egész spanyol társadalom egyhangú megmozdulása ujjáépíti, azonban az egyetem nagyjértékű természettudományi munkát, mely szintén elpusztult a tűzvészben, pótolni nem lehetett. Az egyetem pártfogóinak kezdeményezésére az egész művelt világon mozgalom indult meg a természettudományi gyűjtemény újbóli összegyűjtésére. Mozgalmat indítottak a valenciai eszperantisták is, akik a Magyar, Nemzeti Szövetség eszperantó osztályához fordultak kérésükkel. A Nemzeti Szövetség eszperantó osztálya készségesen teljesíti a valenciai egyetem kérését s ezúton fordul a magyar társadalomhoz, hogy segítsen az egyetem természettudományi gyűjteményének újbóli összegyűjtésében. Felkéri a magyar társadalmat, hogy a magyar főúrat és faunát reprezentáló tárgyak adományozásával segítse elő ezt a munkát. Az adományok a Nemzeti Szövetség Budapest, V. Géza u. 4 alatti helyiségébe az eszperantó osztály számára küldendők. Az egyetem halásan fogad minden adományt, még akkor is, ha Magyarországon nem ritkaság, de az itteni állat és növényvilág ismertetésére alkalmas. Növénygyűjtemények, kitémőtt állatok stb. Az összeállítandó új gyűjteményben az adományozó nevét, a kiállí-

Egy külön álló ház, üzlethelyiséggel a Fő-utcará, pékkemencével és raktárral Somoskőújfaluban örökáron eladó, vagy június 1-től bérbeadó. Érdeklődni lehet a Salgótarjáni Takarékpénztárnál.

SPORT.

F. hó 10.-én volt a zagypálfalvai bányá casinóban az évi közgyűlése PBÜSE-nek. Weisz Arnold üveggyári mérnök mint a PBÜSE elnöke nyitotta meg a közgyűlést, bensőséges szavakkal emlékezett meg a sport egyesület elhunyt tagjairól: nevezetesen Bodor József, Joó József és Kaszánék Gáborról. Ezen elnöki bejelentést a közgyűlés álva hallgatta meg. Röviden megemlékezett az elmúlt év eredményeiről, különösen kiemelte azt a nehézséget, amivel a sportegyesületnek meg kellett küzdeni az Élsz"-szal, hol féltre nem érhető módon, nyilvánult meg a rosszakaró a PBÜSE ellen. Tóth Pál bányatisztviselő felolvasta a pénztári jelentést, utána Weisz elnök megköszönte a tisztikar nevében a beléjük helyezett bizalmat és lemondott — az új tisztikar megválasztásáig Tauber Sándor korelnök vezette a közgyűlést, illetve amíg a jelölő bizottság tárgyal, felüggasztette.

A jelölő bizottság tárgyalása után Tauber Sándor megnyitva újból a közgyűlést általános helyeslés közben bejelentette az új tisztikar nevét. Elnök: Weisz Arnold. Társelnökök: Tauber Sándor, Schmiedt Jenő és Heinz Ottó. Alelnökök: Kertész Sándor és Lonszák Rezső. Titkár: Markovich György. Pénztárnok: Tóth Pál. Intéző: Kajetan Ede és Véber János lett. Ezek után a korelnök átadta helyét Weisz Arnold elnöknek, ki megköszönte a közgyűlés bizalmát és biztosította a közgyűlés tagjait, hogy a jövőben még nagyobb lelkesedéssel fogja vezetni a sport egyesület ügyeit, mely már nemcsak a futball, hanem az atlétika, turisztika, céllövészet otthona is lesz. A tisztikar éljenzése között zárta be a közgyűlést.

G. L.

Északmagyarország II. oszt. bajnokságának mérkőzései.

9. és 10.-én volt itt megküzdeni a Miskolci AK az Északmagyarország II. o. bajnoka címért az SBTC-vel. A két nap eredménye az SBTC bajnoki címe.

Szombat SBTC—MAK 5:1 (2:0). Virágsokorral ajándékozza meg egymást a két csapat, majd kezdést jelent a bírói sip. MAK rohammal indul a játék, aztán középre terelődik, inkább egymást lesi próbálgatja a két csapat; melyik mit tud? A 4. percben a 16-os balsarkából szabadrugást rug Petre s kapus gyors mozdulata ellenére is csak kornerre ment. A kornert Petre a hálóba fejele. 1:0. Gól után a MAK szép passzjátékával inkább az SBTC féle tereli a játékot, sokszor teremt meleg helyzeteket, de Géci nagy-szerűen véd. A 22. percben Ménich—Petre kitérése kornerba fejeződik be s a szép kornert Petre a hálóba vágja. 2:0. A 30. percben Stírbic passzát Orlik üresben kapja, egyedül viszi de a kapus kifutással ment, rögtön utána Takács III bombáját védi bravúrosan. A hátralevő időben Orlik két biztos helyzetből, egyet 5 m.-ről egyet kb. 8 m.-ről fölé lö. A MAK minden rohama tehetetlen-ségbe ful.

A II. félidő ismét MAK rohammal kezdődik. Géci csak bravúros hasalással ment egy biztos sarokgól 2. percben. Aztán szép de eredménytelen SBTC akciók következnek még a 18. percben Takács III.—Stírbic passzát Petre gólba vágja 3:0. A 27. percben Vágó hatalmasat lufolt s megfutva a labdával gól zuhan SBCT hálójába 3:1. 2 perc múlva Takács III. nehéz helyzetből megszerezzi a 4. gólt. A 38. percben a sarokrugás labdáját Petre Takács III. elé fejele, aki közlelől megszerezzi az 5. gólt.

5:1, de a MAK nem volt ennyivel rosszabb. Passzjátékával sokszor többet mutatott az SBTC-nél. Mindvégig teljes lelkesedéssel küzdött s mondhatjuk sok-szor pechje volt. SBTC biztosan állt a lábán, bár látszott a játékon, hogy kemény az ellenfél: kapkodott. A játék szép, élvezetes volt, erős de minden durvaság nélkül. Az SBTC-ben legtöbbet produkált Géci a kapuban, odakint Petre, Takács III., Görbic, itt-ott Takács IV, Stírbic, Ménich jó volt de nem a megszokott. Vágó Szabó mellett jól állta

a helyét. A miskolciak közül kivált a kapus, de különösen Bohus, a balszélső.

Vasárnap. MAK—SBTC 3:1 (3:1) Mintegy 500 főnyi közönség drukkol a pályán, amikor feláll a két csapat. Zászlócsere, majd fútyúl a bíró. MAK nagyon frissen fürgén támad s leszorítja az SBTC-t. Géci azonban biztos, és a 2. percben pompás bombát ment meg. 7 percig valósággal beszorul az SBTC s a kapkodásban Vágó öngólt vét. 1:0. SBTC észheztr, de a MAK nem gyengül s mintegy tízpercig az egész meccs legszebb játéka következik közepén mindkét fél veszélyes kitérésekkel. Csupa biztos passz, lelkesedés, kedv a kép. A 16. percben Stírbic pontos beadását Petre 5-m.-ről fölé rugja. Nagy alkalom volt. Aztán felnyomul a MAK s Géci kapuja állandó ostrom alatt van, de Géci munkája bravúros. SBTC kapkod, még a mindig nyugodt Szabó labdái is össze-vissza pattognak. A 30. percben kidolgozott labdát bombáz a MAK balszélsője a hálóba. 2:0. Szép gól volt. Még néhány percig brillírozik a MAK, SBTC tehetetlen, míg végre egy kitérésből Takács III. passzát Petre a hálóba vágja 2:1. 1 perc múlva, 41. percben 18 m.-es szabadrugásból szerzi meg Bohus a 3. gólt.

A II. félidőben mintegy 5 percig ismét MAK fölény, aztán középre terelődik a játék, majd felnyomul a magához tért SBTC de a kapu előtt tehetetlen. Ismét fordulat, szép játék következik egyforma meleg helyzetekkel. A 16. percben Bohus egyedül fut a labdával a kapu felé s Szabó csak nehezen tudja kornerre pöckölni a labdát. Középjáték, de az utolsó 10 percben sokszor erős SBTC fölény, amiben a legnagyobb hibát Stírbic követte el két teljesen tiszta kapuelőtti helyzetben. A félidő így eredménytelen maradt.

A MAK becsületének elégtételét vivta ki az előző napi súlyos vereségért. Tanulni lehet tőlük lelkesedést, kedvet, akaratot, sportszerűséget sőt: játékot is. Passzjuk nagyszerű egyénileg is mind biztos és gyors. Fegyelmeztettek és önzetlenek. Kivált ismét balszélsőjük, Bohus, a pálya legjobb embere, a kapus, Shhön, továbbá Kiss, Csajka és Papp.

SBTC-t menti, hogy tartalékos volt. Ménich nagyon hiányzott, a baloldal teljesen tehetetlen volt. A sokszor nagyon szép passzjátékot a két Takács, Petre, Görbic, Stírbic képviselték. Géci ismét formában volt, Vágó és különösen a II. félidőben Szabó is.

Merc bíró erélyes szigorral és töle telhető igazságossággal jól vezette mindkét nap a meccset.

Az SBTC-nek Északmagyarország II. o. bajnokának gratulálunk és sok szerencsét kívánunk az I. osztályba való belépése alkalmával.

Az SBTC 11 ezüst éremért kétszer huszperces villámtornában küzdöttek 9. és 10.-én az SBTC/b, SSE/b, SPAC és a SAC. Eredmények: szombat: SBTC/b —SPAC 2:1 (1:0) SSE/b—SAC 1:0 (0:0). Vasárnap: SPAC—SAC 1:0 (0:0). SBTC/b —SSE/b 1:0 (0:0). Így az érmeiket ezzel a mecsével — botrányok, veszekedések, gyanus 11-esből szerzett gól — az SBTC/b csapata nyerte meg.

Valamennyi népművelési tevékenység vezetőjének és műkedvelői előadások rendezőinek.

(Folytatás.)

A fenti rendelettel kapcsolatban a m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter urnak 63.598/1932. VIII. f. ü. o. számú rendelete értelmében mihez tartás végett közöljük a következőket:

1) A műkedvelők által előadni szándékolt szinpadai mű előadásához a szerzői beleegyezést, azaz az úgynevezett előadási jogot a fenti rendeletben előírt módon előzetesen meg kell szerezni minden esetben, amikor olyan szinpadai műről van szó, amelyet még véd a szerzői jog. Az 1921. LIV. törvény cikk 11. és 88. §-a szerint a védelem a szerző egész életére és halála után ötven, illetve ötvennyolc évre terjed. Amennyiben a szerző halálától számított 50 év 1921. évi december hó 31. előtt lejárt, az ilyen szerző szinpadai műve szabadon adható elő. Amennyiben azonban a szerző halálától számított 50 év 1921. évi december hó 31. után járt, vagy jár le, akkor

a védelem időtartama további nyolc évvel meghosszabbított, tehát az utóbbi esetben a szinpadai mű csak a szerző halálától számított 58 év után szabadul fel. Szabadon adhatók elő továbbá a törvénynek a fenti rendeletben is említett 84 §-a szerint olyan szinpadai művek, amelyek az ország területén 1884. július 1. előtt jogosan nyilvánosan már előadtak.

Minden olyan esetben, amikor az a kérdés merül föl, hogy szükséges-e szerzői beleegyezés megszerzése, vagy sem, a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesületétől lehet tájékoztatást kérni.

2. Igen változatos esetek vannak a tekintetben, hogy az előadói jog kinek a birtokában van: (lehet a szerzőé, a könyvkiadójáé, szinpadai ügynökségé, örökösöké, valamely megbízotté, stb. (Legtöbbször jelezve van azonban a szinpadai mű szövegkönyvében, hogy az előadási jog hol szerezhető meg. Ettől eltekintve, az egyszerűség kedvéért minden esetben lehet a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesületéhez fordulni az előadási jog megszerzése végett, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy a műkedvelők a szerzői jogtulajdonossal közvetlenül is tárgyalhassanak.

3. A szinpadai műveknél a szerző beleegyezésért járó u. n. előadói jogdíjak kérdése magánjogi kérdés, a jogdíjak mérve szabad egyezkedés tárgyai. Tekintettel azonban a műkedvelői előadások népművelési jelentőségére, a Magyar Szinpadai Szerzők Egyesülete azt az ígéretet tette, hogy általában hajlandók lesznek műkedvelők számára az egyfelvonásos művek előadási jogdíját 5 pengőben megállapítani; a vallásos és kifejezetlen hazafias előadásoknál ezt az igényt mérsékelni fogják, anyagilag tehetősebb egyesületektől viszont magasabb honoráriumot fognak kérni. Mindenkor szem előtt tartandó azonban az a tény, hogy a honorárium kérdése a szerzői jogtulajdonos magánjoga.

Felhívjuk Címet, amennyiben az előadási jogdíjak megállapításánál a jelzett áráktól nagyobb eltérések történnének, azt haladéktól jelentse ide.

4.) A rendelet 4. pontja módot ad az elsőfokú rendőrhatalóságoknak arra, hogy a vidéki hivatalos színeszet érdekében tett korlátozások véleményünk alapján kivételeket tehessenek. A kivétel tételének elbíráltatása végett, az engedélyt kérők az előadni szándékolt szinpadai művet bemutatni tartoznak.

5.) A műkedvelői előadások népművelési jelentősége elsősorban az előadott darab milyenségén múlik, miért is csak belső értékkel bíró, műveltségi színvonalaknak megfelelő darabok adhatók elő. A műkedvelői előadások szerzőinek tájékoztatására egyébként a közel jövőben egy műkedvelői színmű-jegyzék fog megjelenni. E készülő jegyzék nem csupán címfelsorolás, hanem röviden ismertetni fogja minden szindarabnak a tartalmát, irányát a férfi, nő és gyermek szereplők számát és hogy milyen szinpadai kellékek, kosztümök szükségesek az előadáshoz. Ezenkívül tájékoztatást nyújt arra nézve, hogy ki a kiadó és hogy az előadási jogot hogy és kitől lehet megszerezni. E művel. önköltségi áron fogjuk rendelkezésre bocsátani.

6.) A Magyar Műkedvelő Egyesületek Országos Szövetségének minden szerepe megszűnt a műkedvelői előadások engedélyezése körül. Eszerint a műkedvelői előadásokat annak az egyesületnek nem kell ezúttal bejelenteni és így az u. n. tudomásul vételi díjat sem kell ennek az egyesületnek fizetni.

Balassagyarmat, 1932. máj. hó 20-án.

Baross s. k.
alispán, elnök.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
3892/1932. sz.

Hirdetmény.

Mihez tartás végett az alábbiakat hozom a közönség tudomására.

1) ha valaki (szántóföldön, mezőn dolgozó) a közelében leszálló repülőgépet észlel, erről a leszállás helyének pontos megjelölésével azonnal köteles értesíteni a helybeli rendőrkapitányságot.

2.) A leszálló (kényszerleszállást végző) repülőgép utasaival szemben ugyan udvarias magatartást kell tanúsítani, azonban mindaddig, míg a csendőrség, vagy államrendőrség, vagy a Légügyi Hivatal szervei a leszállt repülőgéphez ki nem érkeznek s a további teendőkre nézve utasítást nem adnak, a repülőgép felszállását elősegíteni nem szabad. Természetesen azonban, hogy szerencsétlenség esetében a sérült utasoknak segélyt kell nyújtani és az égő gép eloltásánál segídeni kell.

3.) Légi kikötésre kijelölt helyen kívül leszálló légi járművek vezetője, vagy utasai amennyiben a magukkal hozott iratokat, vagy anyagot meg akarják semmisíteni, vagy el akarják égetni, ebben megakadályozandók.

4.) A rendőri büntető eljárás folyamatba fog tételni az ellen, aki a hatósági közegek megjelenése előtt önkényesen továbbrepülni szándékozó repülőknél ily irányban akár üzemanyag, akár műszaki javítás révén segédkezet nyújt.

Salgótarján, 1932. július 12.

A polgármester helyett:
Dr. Figus
főjegyző.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
8417/1932. sz.

Felhívás.

Felhívom az 1891. évben elhunyt Csathó Juliska és Bertuska, valamint a mellettük levő jeltelen, gondozatlan és beomlott sírhely hozzátartozóit, hogy ezen sírokat jelen felhívástól számított 3 hónap alatt hozzák rendbe.

Amennyivel jelen felhívásom eredménytelen marad, úgy a temetési szabályrendelet 9 § 2. és 3. bekezdése alapján a sírhely kiürítése iránt fogok intézkedni.

Salgótarján, 1932. július 12.

A polgármester helyett:
Dr. Figus
főjegyző.

380—1932. vht. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Bagi Géza ügyvéd által képviselt Baravits János javára 6456 P. tőke és több követelés és járulékaik erejéig a starjáni kir. járásbíró-ság 1931 évi 8444 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtás szennvedőtől 1932 évi április hó 13-án lefoglalt 1193 P. becsértékű ingóságokra a starjáni kir. járásbíró-ság 2750—932 sz. végzésével az árverés elrendeltét, annak az 1908. évi XLI. t. c. 21. §-a alapján az alább megnevezett s-a foglaltat jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltatok javára is az árverés megtartását elrendelem, végrehajtást szennv. lakásán üzletében Salgótarjánban a Fő-ut-cában leendő megtartására határidőül 1932 évi július hó 18 nap délelőtti 11 órája tűzték ki, amikor a bíróság lefoglalt üzletberendezés, áruk s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében, esetleg becsárán alul is de a kiküldött ár kétha rmadánál alacsonyabban nem — el fogom adni: Azon ingóságokra, amelyeknek a kiküldött ára egyezer pengőn felül van, az 5610—931 M. E. számú rendelet értelmében csak azok árverezhetnek, akik a kiküldött ár egy-jedrézét bánatpénzül leteszik.

Salgótarján, 1932. évi június hó 6-án.

Török Gyula
kir. bír. végrehajtó.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

16 Sz 17 V 18 H

20 Sz. 21 Cs.

**TRADER
HORN**

Eősz.: Edvina Booth,
Harry Carey és
Duncan Renaldó.

MÁRIA

Fősz.: BÁNKY VILMA

Jönl

Jönl

Tenger démona

Kezdete: szerdán, csütörtökön és

szombaton este fél 9 vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.